

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

09

października
niedziela
17:00

NFM, Sala Czerwona

Piosenki W. Lutosławskiego

Małgorzata Podzielny – dyrygent
Agnieszka Lewandowska-Gryś – fortepian
Chór Chtopięcy NFM

Program:

Piosenki Witolda Lutosławskiego

Taniec
Rok i bieda
Kotek
Idzie Grześ
Rzeczka
Ptasie plotki
Nocny Marek
Jedna gałązeczka
Kuku, kuku
Piosenka na Prima Aprilis

Piosenka o złotym listku
Majowa nocka
Srebrna szybka
Muszelka
Pióreczko
Wróbelek
Wianki
Pożegnanie wakacji

Abecadło
Lato
Trąbka

[60']

Siwy mróz
Malowane miski
Bajka iskierki
Butki za cztery dudki
Kap... Kap... Kap
Plama na podłodze

W. Lutosławski

Omówienie

Agata Adamczyk

O kotku, któremu śni się rzeka pełna mleka, o nieuważnym Grzesiu niosącym dziurawy worek z piaskiem czy o iskierce przewrotnie obiecującej Wojtusiowi długie bajanie – te i inne wierszyki Juliana Tuwima oraz Janiny Porazińskiej od niemal stu lat towarzyszą dzieciństwu kilku pokoleń. Sięgnął po nie także Witold Lutosławski – jeden z największych kompozytorów XX w. Dla wielu, nawet jeśli zabrzmi to nazbyt wzniośle, był zarówno ideałem artysty, jak i człowieka.

Okres ofensywy tzw. socrealizmu w sztuce, który nastąpił w Polsce w latach powojennych, postawił twórców w sytuacji niemalże patowej. Pod naciskiem władz artyści zostali zobligowani do tworzenia sztuki prostej, opartej na motywach ludowych, przystępnej dla masowego odbiorcy, często kosztem trywializowania. Muzyka miała być: „twórczym przeciwstawieniem się – zarówno w treści, jak w środkach wyrazu – atonalnej, aharmonicznej, wyabstrahowanej z ludzkich przeżyć i treści muzyce ostatniego półwiecza”, głosił ówczesny wiceminister kultury, Włodzimierz Sokorski. Artyści stanęli zatem przed dylematem – pisać w zgodzie ze sobą, ale „do szuflady”, czy pisać w zgodzie z politycznymi wytycznymi, dzięki którym na twórcę sphywały blask i chwata, a co za tym idzie, potrzebne do życia środki finansowe.

Według Jadwigi Paji-Stach polscy kompozytorzy „próbowali odnaleźć swe miejsce w sytuacji niezwykle trudnej, zmuszającej ich do faktu artystycznego, do wypowiedzania obcych idei, w narzucony z góry sposób. Była jeszcze jedna droga – wybrali ją wielu twórców – pisanie utworów dla dzieci i młodzieży, które spełniały misję edukacyjną”. Drogę tę wybrał Lutosławski, choć nie ustrzegł się przed kilkoma muzycznymi kompromisami (nie byłby jednak sobą, gdyby nie ujął ich w sposób pastiszowy).

W większości przypadków Lutosławski komponował wówczas muzykę dziecięcą, również na

zamówienie radia i teatru, przekonany, że jest to „politycznie neutralny sposób na utrzymanie swojej rodziny”.

Danuta Gwizdalanka i Krzysztof Meyer podkreślają, że żaden inny polski kompozytor nie stworzył „tak wielu utworów dla dzieci, którym dane by było cieszyć się równie dużą popularnością, a przy tym reprezentować imponująco wysoki poziom artystyczny”. Kompozycje charakteryzuje jasna konstrukcja, barwna instrumentacja, interesująca metrytmika, niebanalna harmonia, która bazuje na rozszerzonej tonalności podkreślającej ekspresję tekstu.

Pierwsze piosenki, które Lutosławski nazwał „dziecinnymi”, powstały w 1947 r., a ostatnie – dwanaście lat później. W sumie skomponował ich 44, do słów Juliana Tuwima, Janiny Porazińskiej, Lucyny Krzemienieckiej, Kazimierzy Iłtakowiczówny, Hanny Januszewskiej, Jadwigi Korczakowskiej, Włodzimierza Domaradzkiego i Agnieszki Barto.

Propozycja napisania pierwszych piosenek wyłynęła od Polskiego Wydawnictwa Muzycznego. W październiku 1947 r. niemalże cała Polska słuchała transmitowanego przez Polskie Radio koncertu z Krakowa, podczas którego prezentowano te utwory. Wydanie nutowe kompozytor zaopatrzył w adnotację: „do wykonywania dla dzieci i przez dzieci”.

Jak pisze Mieczysław Tomaszewski, Lutosławski stworzył „serię utworów, które weszły w krwioobieg życia muzycznego, wyznały linię obowiązującego poziomu, nadały wysoki ton dziedzinie traktowanej czysto funkcjonalnie. Jest w nich prostota osiągnięta przez koncentrację, niezrygnowanie ze środków, użycie bogatego ich zespołu, ale aluzyjne, liczące na wrażliwość i inteligencję słuchacza. Znika każdy dźwięk, którego mogłoby nie być, faktura staje się krucho-roślinnie cienka, za to w dwójnasób ważna: w najcichszym nawet piano brzmieć musi każda nuta, każda jest ważna”.

Małgorzata Podzielny

Absolwentka Akademii Muzycznej we Wrocławiu – Wydziału Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Muzyki Kościelnej oraz Wydziału Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii w specjalności teoria muzyki. Od 2002 r. prowadzi SM I st. im. G. Bacewicz we Wrocławiu Chór „Con Brio”, a od 2006 – Zespół Wokalny Rondo. W latach 2003–2010 była wykładowcą w Studium Muzyki Kościelnej przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego, gdzie pełniła funkcję zastępcy kierownika. Od 2009 r. jest dyrektorem artystycznym Chóru Chtopięcgo NFM. W roku 2010 uzyskała stopień doktora sztuki. Obecnie pracuje na stanowisku adiunkta na Wydziale Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Jako uznana specjalistka od kreowania brzmienia chórów dziecięcych i młodzieżowych jest systematycznie zapraszana na warsztaty i seminaria poświęcone tej problematyce. Wielokrotnie otrzymywała nagrody dla najlepszego dyrygenta na konkursach chóralnych. Za osiągnięcia artystyczne została uhonorowana odznaką „Zasłużony dla kultury polskiej”. Jej zespoły biorą udział w konkursach ogólnopolskich oraz międzynarodowych, zdobywając liczne nagrody, których do tej pory zebrano się ponad pięćdziesiąt. W 2014 r. ukazała się jej książka *Kształtowanie postawy artystycznej młodego chórzysty*, wydana przez Akademię Muzyczną we Wrocławiu.

Agnieszka Lewandowska-Gryś,
fot. archiwum artystki

Agnieszka Lewandowska-Gryś

Absolwentka Akademii Muzycznej w Łodzi w klasie fortepianu. Od 2001 r. pracuje we wrocławskich szkołach muzycznych jako akompaniator i nauczyciel. Jej uczniowie zdobywają nagrody w licznych konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych. Od 2009 r. współpracuje z Chórem Chtopięcym NFM. W roku 2010 otrzymała nagrodę indywidualną II stopnia przyznaną przez Dyrektora CEA za szczególny wkład w rozwój edukacji artystycznej w Polsce. Ponadto została uhonorowana w licznych konkursach wieloma nagrodami dla wyróżniającego się akompaniatora.

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Małgorzata Podzielny, fot. Anna Dolato

Organizator:

Partner:

Bank Polski

Sponsor złoty:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

